

Cát Tiên

Nằm cách thành phố Hồ Chí Minh 160 km về phía Bắc, Cát Tiên là điểm du lịch sinh thái lý tưởng ở miền Đông Nam Bộ. Vườn quốc gia Cát Tiên có diện tích 74.219 ha trải dài trên địa giới 3 tỉnh Lâm Đồng, Đồng Nai, và Bình Phước. Cảnh quan thiên nhiên nơi đây đa dạng: vừa có đồi, vừa có bãi ven sông, vừa có các trảng rộng lớn bằng phẳng lại có các dòng nước chảy dốc. Mùa mưa, các dòng suối phẳng lặng trở thành các dòng thác tung nước trắng xoá trên những triền đá lớn. Nhiều chỗ, thác quanh co, lượn khúc tạo ra những bãi cát vàng rộng. Giữa dòng sông rộng lớn nổi lên các hòn đảo chạy dài theo con nước. Cây cỏ thụ mọc xen với đám cỏ rộng trên đảo. Ven sông Đồng Nai, dọc theo lộ chính về phía trái là toàn bộ các kiểu rừng già..., bên phải con đường rừng có một ghềnh thác kỳ thú mang tên thác Trời. Qua các thung lũng sâu tới Bàu Sấu -nơi chứa nước rộng nhất nằm ở trung tâm Nam Cát Tiên; nhiều đàn chim lớn như công, trĩ, gà lôi, sếu, giang, mòng, kết, le le, tụ tập ven bàu. Nằm trong khu vực chuyển tiếp giữa miền núi và đồng bằng, khí hậu vùng Cát Tiên có nét độc đáo riêng: Thoáng, mát quanh năm.

Truyền thuyết các tộc người Mạ, người Stiêng kể lại xưa kia các tiên nữ mỗi bận giáng trần thường tới đây chọn suối trong mát tắm gội, dạo bước trên những bãi cát dài trắng mịn. Những dấu chân tiên nữ xưa tạo thành Cát Tiên thơm mòng ...

Cách đây 1.300 năm ở vùng sơn địa này đã từng hình thành một Vương quốc. Năm 1985, các nhà khoa học đã phát hiện ra quần thể di tích kiến trúc nằm rải theo tả ngạn sông Đồng Nai. Trong điểm dừng chân đầu tiên tới đây, du khách thường ngoạn thánh địa Cát Tiên- quần thể di tích lịch sử-văn hoá- tôn giáo nghệ thuật cổ có niên đại vào khoảng cuối thế kỷ thế IX đến thế kỷ thứ XI

Người xem được chiêm ngưỡng tượng thần Siva hoá thân, tượng Ganesa đầu người, tượng Linga-Yony, 113 lá vàng chạm khắc hoa văn và những đĩa đồng giả ngọc, điêu khắc hoa văn hoạ tiết trên gạch ngói mang phong cách nghệ thuật Bà La Môn độc đáo...

Sau 1000 năm quên lãng, di tích khảo cổ Cát Tiên gợi mở hình bóng đế chế. Theo chiếc thuyền độc mộc Stiêng, rời khu thánh địa cổ, du khách tới rừng Cát Tiên với 9 tuyến du lịch được quy hoạch. Bạn thích cảm giác sông nước xin đi thuyền ngược tới thượng nguồn sông Đồng Nai hoặc tới thác Trời, thác Dựng, thác Mỏ Vẹt, suối Bến Cự, bãi Ông Bang... Tới thượng nguồn, vượt qua một con đường nhỏ, dòng suối rộng khoảng 100m hiện ra. Nước trong veo chảy thành dòng qua các phiến đá mập mạp có chỗ giống tựa thác nhỏ và đoạn bằng phẳng như cái sập, hai bên bờ cây dựng cao vút. Thác Trời nằm ở chỗ ngoặt của dòng suối, những tảng đá cao thấp mập mạp, chen nhau đưa ra giữa dòng nước cuộn chảy xiết. Thả mình giữa suối nước mát rượi, ngược nhìn lên phong lan bùng nở hoa trên cao, tiếng chim hót líu lo, rộn ràng, tiếng ve kêu vang vọng khắp rừng sâu. Chặng đường rừng bằng phẳng, từng sao, dầu, khách thoả sức ngắm thăm thực vật rừng với 653 loại bậc cao thuộc 442 chi, 125 họ.

Tài nguyên thực vật Cát Tiên có 6 nhóm đặc sản: Nhóm lấy gỗ có 150 loài như *cẩm lai, sao, dầu, cẩm xe, giáng hương, gỗ mật, trắc, cẩm lai, lim*... Nhóm cây *nhựa dầu* có 18 loài. Những cây gỗ quý "trường thọ" gây ngạc nhiên cho mọi người: Hai cây cổ thụ 300 tuổi và 600 tuổi thẳng đứng, thân cao vút, rễ nhô lên như bức tường thành. Cây đại thụ cao hơn 70m, chu vi gốc tới mười người dang tay ôm mới hết. Trong số cây già đời hàng thế kỷ không kể tới cây *gỗ đỏ* 1000 năm tuổi đường kính thân 3,2m; *cây tùng* 300-400 tuổi; cây vạn tuế 500 tuổi độ 2-3 năm lại trổ bông một lần. "Đất lành chim đậu"- Cát Tiên hội tụ hơn 270 loài chim, trong đó hạc cổ trắng, gò tiên mắt đỏ, ngan cánh trắng, cò quắm cánh xanh, công, trĩ lông đỏ, gà lôi... thuộc di sản thiên nhiên quý hiếm. Cát Tiên có 55 loài thú, 40 loài bò sát, 14 loài lưỡng thê, 21 loài cá nước ngọt. Đặc biệt trong 56 loài động vật có xương sống quý ở Đồng Dương thì Vườn Quốc gia Cát Tiên chiếm hơn 20 loài với nhiều thú được xếp vào Sách Đỏ: hổ, bò rừng, vượn... Gần đây, các nhà khoa học đã chụp được ảnh tê giác Java một sừng ở khu bảo tồn thiên nhiên Cát Lộc- Cát Tiên. Đi bộ sâu vào trong rừng tới Bàu Sầu, đồi Cò, đồi Ông Hồ, du khách tận mắt thấy chim ở Cát Tiên và vào đêm hoặc mờ sáng có thể gặp nai, heo rừng, gà rừng, khỉ, công, chồn... Địa hình sông suối bao bọc đã tạo cho khu rừng già Cát Tiên vẻ nguyên sơ đại diện cho các hệ thực vật và động vật Nam Bộ, đồng thời tiêu biểu cho hệ sinh thái rừng ẩm nhiệt đới vùng thấp.

Sau ngày dài lội suối băng rừng, trong sắc tím buổi hoàng hôn bên bếp lửa nhà sàn bản Stiêng, du khách dừng chân quây quần bên chén rượu cần vui cùng dân làng. Già làng Stiêng râu tóc bạc phơ gương mặt quắc thước đưa cần mời rượu khách, không quên dãi bày tuần tự từ khách tới chủ, già đến trẻ, gái đến trai: Ta uống chút rượu này nhằm tạ ơn đất trời sông núi, cầu mưa thuận gió hoà, cầu cho làng buôn bình yên no đủ... Thiên nhiên và con người thuận hoà, một ước vọng cháy bỏng bao đời ấp ủ để trường tồn mãi một Cát Tiên- rừng vàng nguyên sinh, phong cảnh hữu tình. Trong số người góp vui cùng dân bản thấp thoáng bóng người cán bộ kiểm lâm của Vườn quốc gia Cát Tiên. Họ vừa cùng các nhà khoa học Việt Nam và quốc tế tiến hành chụp ảnh tê giác bằng máy tự động tại khu vực Bàu Chim, Bàu Đắc Lở đêm ngày 17-18/6/1999 khi chúng kéo tới uống nước. Đây thuộc một phần của Dự án bảo tồn Vườn quốc gia Cát Tiên với số tiền 6 triệu USD do Chính phủ Hà Lan tài trợ. Chương trình Đồng Dương thuộc Quỹ bảo vệ động vật hoang dã(WWF) thực hiện dự án này từ 5-1998 và sẽ kết thúc vào giữa năm 2003. Khu bảo tồn thiên nhiên Cát Lộc- Cát Tiên có kiểu địa hình dạng bán hình nguyên cổ, chuyển tiếp từ các cao nguyên cực Nam Trung Bộ đến đồng bằng Nam Bộ. Các bàu nước vùng đầm lầy phía Nam Cát Lộc phù hợp với sinh cảnh của loài tê giác. Khảo sát mới nhất cho thấy: Tê giác Cát Lộc thuộc loài

tê giác một sừng *Rhinoceros sondaicus annamticus* chỉ còn ở Indô-nê-xi-a và Việt Nam. Quần thể tê giác Cát Tiên còn tối thiểu 7 cá thể và tối đa 8 cá thể; bao gồm cả con đực, con cái và con chưa trưởng thành. Nơi chụp được ảnh tê giác thuộc vùng thung lũng có nước không cho tê giác uống. Trong các giải pháp bảo tồn tê giác Java một sừng trước nguy cơ tuyệt chủng, theo các nhà khoa học phải đưa dân ra khỏi vùng tê giác sống, tái định cư cho đồng bào và mở rộng sinh vật cảnh hiện thời cho quần thể động vật quý hiếm này.

Với di sản thiên nhiên quý, không khí trong lành và đáng vẻ hoang sơ, nhiều cảnh đẹp ngoạn mục, tài nguyên thực vật và động vật phong phú, khu du lịch sinh thái Cát Tiên luôn tiềm ẩn nhiều mới lạ ngày càng hấp dẫn cuốn hút nhiều khách du lịch Việt Nam và quốc tế.